

Valtiovarainministeriö

PL 28

00023 VALTIONEUVOSTO

Lemin kunnanvaltuusto on 4.3.2013 päättänyt antaa kuntarakennelaki-luonnoksesta seuraavan lausunnon:

Selvitysvelvollisuudesta, selvityspenusteista (ml. poikkeuspenteista) ja selvitysvelvollisuuden sisällöstä:

Lemin kunta toteaa, että selvityspenusteet on laadittu siten, että kaikki Suomen kunnat voidaan niiden penusteella tulkita olevan selvitysvelvollisia. Selvityspenusteet on laadittu hallinnollisesta näkökulmasta, joka ei ota huomioon paikallisia olosuhteita, etäisyyksiä tai joukkoliikenneyhteyksiä eikä kunnan asemaa ympäröivässä yhteiskunnassa. Selvityspenusteissa ei ole otettu huomioon palvelujen järjestämisen näkökulmaa saavutettavuuden ja toiminnallisuuden osalta. Nämä voidaan ottaa huomioon pitämällä palvelut lähellä kuntalaista, tukemalla yhteisöllisyyttä toimivalla lähidemokratialla ja vahvistamalla asukkaiden kuntatunnetta.

Kuntaliitosten selvittäminen ilman muiden järjestämistapojen selvittämistä on pakko selvittämistä eikä täytä täten kuntalähtöisen uudistamisen periaatteita. Selvityslähtökohdissa ei ole myöskään otettu huomioon kansalaisten tasa-arvoisuutta. Tasa-arvoisuudella tarkoitetaan jokaisen kansalaisen mahdollisuutta saada tarvitsemansa palvelu tai elää yhtäläisessä ympäristössä infrastruktuurin osalta.

Selvittämispenteissa on esitetty, että ainoastaan kunnan taloudellinen tila voi olla penusteena kuntien yhdistämiselle. Senkin osalta on oltava tiedossa, mitkä tulevat olemaan jatkossa kuntien tehtävät ja miten kuntien lakisääteisten tehtävien rahoitus hoidetaan. Jos senkin jälkeen on ilmeistä, että kunnalla ei ole taloudellisia edellytyksiä selvittää tehtävistään, on kuntaliitosselvitykselle penusteet. Kunnilla on valtiovarainministeriön selvityksen penusteella 535 lakisääteistä tehtävää. Kuntien

tehtävät tulee järkeistää maakuntatasolla ja ennen kuntarakenteen selvittämistä tulee selvittää myös maakunnallisesti sosiaali- ja terveystoimen järjestäminen.

Esityksen sisältämistä määräajoista ja menettelyistä:

Kuntien tulee esityksen mukaan tehdä yhdistymisselvitys ja siihen perustuva yhdistymisesitys 1.4.2014 mennessä. Ilmoitus siitä, minkä kunnan tai kuntien kanssa yhdistymistä selvitetään, tulee antaa 30.11.2013 mennessä. Vaikka Lemin kunnalla on taloudelliset edellytykset olla tulevaisuudessakin itsenäinen kunta, niin Lemi pitää tärkeänä, että mahdollinen selvitystyö tehdään yhdessä Etelä-Karjalan maakunnan kuntien kanssa tasa-arvoisesti. Selvitystyössä tulee ottaa huomioon laajasti eri kuntien nykyinen ja erityisesti ennustettavissa oleva tilanne järjestää kuntalaisille tarvittavat elinolot ja palvelut.

Kuitenkin ne selvitykset, joita kunnilta edellytetään 1.4.2014 mennessä kuulemismenettelyineen, edellyttävät huomattavasti pidempää valmistelu-aikaa kuin mitä esityksessä annetaan. Käytännössä esimerkiksi selvityksen laatijoiden kilpailutuksen järjestäminen vie aikaa. Ottaen huomioon, että selvitykset koskevat likimain kaikkia Suomen kuntia yhtä aikaa, on erittäin haasteellista löytää selvitystyötä tekeviä henkilöitä riittävästi esitetyssä aikataulussa. Selvitystyötä ei pidä pilata ammatitaidottomalla ja liian nopealla selvittäjällä.

Kuntien tehtävien määrä, niiden muut mahdolliset järjestämistavat ja rahoitus on oltava tiedossa ennen kuin selvittämislle varattu määräaika voi edes alkaa.

Kuntalaisten osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksien huomioon ottaminen selvitysvaiheessa ei ole esitetyllä aikataululla mahdollista, muutoin kuin näennäisellä tasolla tehtynä. Sama koskee yhteistoimintalain mukaista menettelyä kunnissa.

Yhdistymisesitykset tulee käsitellä vallitsevan demokratian mukaan valtuustoissa, joten määräaika ei tältäkin osin ole realistinen.

Valtioneuvoston toimivallasta päättää kuntajaon muuttamisesta:

Luonnoksen esitys siitä, että kuntien valtuustoilla säilyy yhä itsehallinnollinen asema kuntajaon muutoksissa on kannatettava lähtökohta. Lemin kunta vastustaa pakkoliitoksia.

Yhdistymisavustuksien ehdoista ja määrästä:

Yhdistymisavustusten määrät eivät kannusta kuntia yhdistymisiin, koska avustuksilla ei saada katettua yhdistymisestä aiheutuvia kustannuksia, puhumattakaan palvelujen kehittamisestä ja tuottavuuden parantamisesta.

Yhdistymisavustuksia on käytettävä tarvittaessa lähipalvelujen turvaamiseen myös harvaan asutuilla alueilla. Avustusten käyttäminen palvelujen parantamiseen on hyvä tavoite, mutta pakkoliitosten yhteydessä se johtaa palvelujen keskittymiseen, mikä on uudistuksen tavoitteiden vastaista.

Sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien turvaamisesta sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennetta koskevien linjausten mukaisesti.

Sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien turvaaminen tulisi olla koko kuntauudistuksen lähtökohta. Etelä-Karjalassa sosiaali- ja terveydenhuolto toimii jo lähes maakunnallisena yksikkönä kattaen myös erikoissairaanhoidon. Tätä mallia tulee edelleen kehittää palvelujen järjestämisen ja saavutettavuuden näkökulmasta miettien sen jälkeen toimiva hallinnollinen ratkaisu.

Yleistä kuntarakennelakiuudistuksesta

Vireillä olevassa kuntauudistuksessa on liian ilmeisenä tavoitteena ollut alusta alkaen kuntien lukumäärän vähentäminen. Uudistuksen muut tavoitteet on asetettu palvelemaan tätä samaa päätavoitetta.

Esitetty aikataulu ei ole realistinen eikä noudata vallitsevia demokratian peruseriaatteita.

Kuntauudistuksen tavoitteena on esitetty olevan kuntien taloudellisten toimintaedellytysten parantaminen. Tämä ei toteudu tekemällä pakkoliitoksia, koska tällöin suurten kuntien reuna-alueet jäävät kehittymättä. Taloudelliset toimintaedellytykset voivat parantua kuntakeskuksessa, mutta kuntakeskuksen ulkopuolella olevat toimintaedellytykset, infrastruktuuri, liikkuminen ja kansalaisten tasa-arvoisuus heikkenevät. Voidaan arvioida, että kaikkien suurten keskusten ulkopuolella asuu useita kymmeniä prosentteja kuntien väestöstä. Pakkoliitosten tekeminen heikentää näiden ihmisten tasa-arvoa!

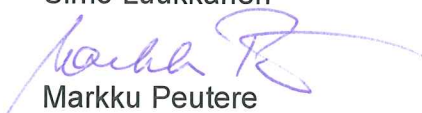
Lemin kunnanhallitus saattaa edellä olevan lausunnon valtiovarainministeriölle tiedoksi ja huomioon otettavaksi kuntarakennelakia edelleen valmisteltaessa.

LEMINKUNNANHALLITUS

Kunnanjohtaja

Simo Luukkanen

Hallintojohtaja

Markku Peutere